

Cheltuielile partidelor în social media (ianuarie-martie 2024)

Expert Forum

Semilunei 7, ap. 1

București

www.expertforum.ro

Policy brief EFOR #168, 2 aprilie 2024

Autor: Septimius Pârvu, Expert Forum

EFOR continuă analiza cheltuielilor realizate de partidele politice și politicieni în social media prin intermediul platformelor Facebook și Google. Analiza include cheltuielile din primele trei luni ale anului și se concentrează pe sumele alocate pentru campanii care sunt marcate ca politice/electorale sau cu impact social. Mai multe detalii despre subiect se pot găsi în raportul EFOR precedent¹ și în secțiunea metodologie, la finalul acestui raport.

Principalele concluzii

Facebook

- Partidele au cheltuit pe Facebook peste trei milioane lei prin pagini oficiale sau ale membrilor/candidaților/aleșilor de la nivel local sau central. Pe lângă aceste cheltuieli, prin Facebook s-au promovat de aproape încă 600 mii de lei publicații online, organizații neguvernamentale sau alte entități, prin reclame marcate ca politice/electorale/sociale.
- Peste 75% din bani (2,4 mil) au fost cheltuiți de către USR, PNL (câte 700 mii lei), PSD (650 mii lei) și AUR (325 mii lei).
- Cheltuielile totale însumate ale celor patru partide nu au crescut față de aceeași perioadă a anului trecut. Punctual, cheltuielile PNL au crescut, iar cele ale paginilor asociate USR au scăzut. Cheltuielile paginilor asociate AUR au crescut de aproape 20 de ori.
- La USR, PSD și AUR paginile liderilor au fost printre cele care au înregistrat cele mai mari cheltuieli. La PNL pagina președintelui partidului se află mai jos în listă ca valoare a cheltuielilor.
- Pe lângă paginile politicienilor am identificat pagini care par a fi publicații, dar care sunt asociate unor partide. Cele mai multe și vizibile se regăsesc în legătură cu AUR, acestea având un număr mare de reclame, chiar dacă nu investesc foarte mult.
- Nu putem observa dacă cheltuielile sunt sau nu sunt plătite din subvenții. Observăm însă că promovarea în mediul online ocupă un procentaj foarte mic din investițiile totale făcute de partide din subvenții.
- Migrația politică sau candidaturile unor foști membri de partid ca independenți au influențat unele din schimbările menționate mai sus

Google

- Partidele politice au cheltuit pe Google aproximativ 600.000 lei.
- Jumătate din bani au fost cheltuiți de PSD, iar aproape 40% de USR.

¹ <https://expertforum.ro/publicitatea-politica-online/>

- Cea mai mare parte din cheltuieli au fost legate de advertiseri care au promovat partidul în sine; cazurile în care advertiser e o persoană sunt mai puține.
- Cheltuielile au scăzut comparativ cu perioada similară din 2023, când s-au înregistrat plăți de aproape 700.000 lei.
- Advertiserii asociați PNL și USR au cheltuit semnificativ mai puțin, iar cei legați de PSD de șase ori mai mult.

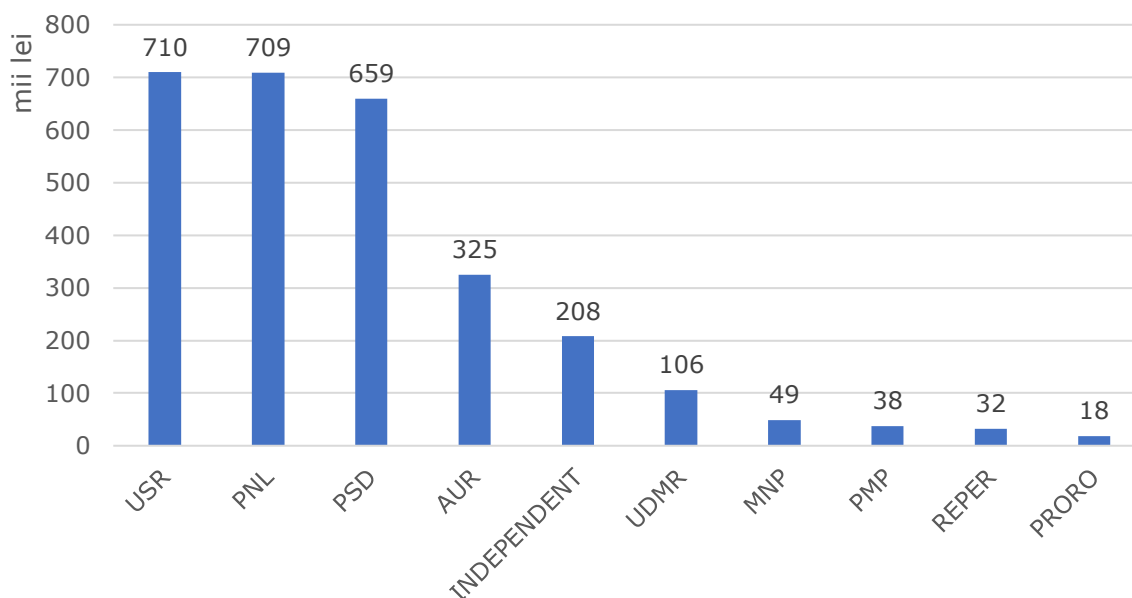
1. FACEBOOK

Statistici generale

În primele trei luni² ale anului s-au cheltuit prin paginile partidelor sau pagini care pot fi asociate partidelor politice aproximativ trei milioane de lei³. Se observă creșteri la toate partidele, cu excepția USR; un motiv ar fi plecarea în anul 2024 a unor membri care au investit sume semnificative în promovare online.

Peste 75% din bani (2,4 mil) au fost cheltuiți de către USR, PNL, PSD și AUR. Valoarea pentru cele patru partide este similară cu cea din 2023, când s-au cheltuit 2,1 mil lei în primele trei luni ale anului. Cheltuielile paginilor aparținând unor politicieni care au declarat că vor candida independent reprezintă 7% din total.

Cheltuieli partide, calcul EFOR

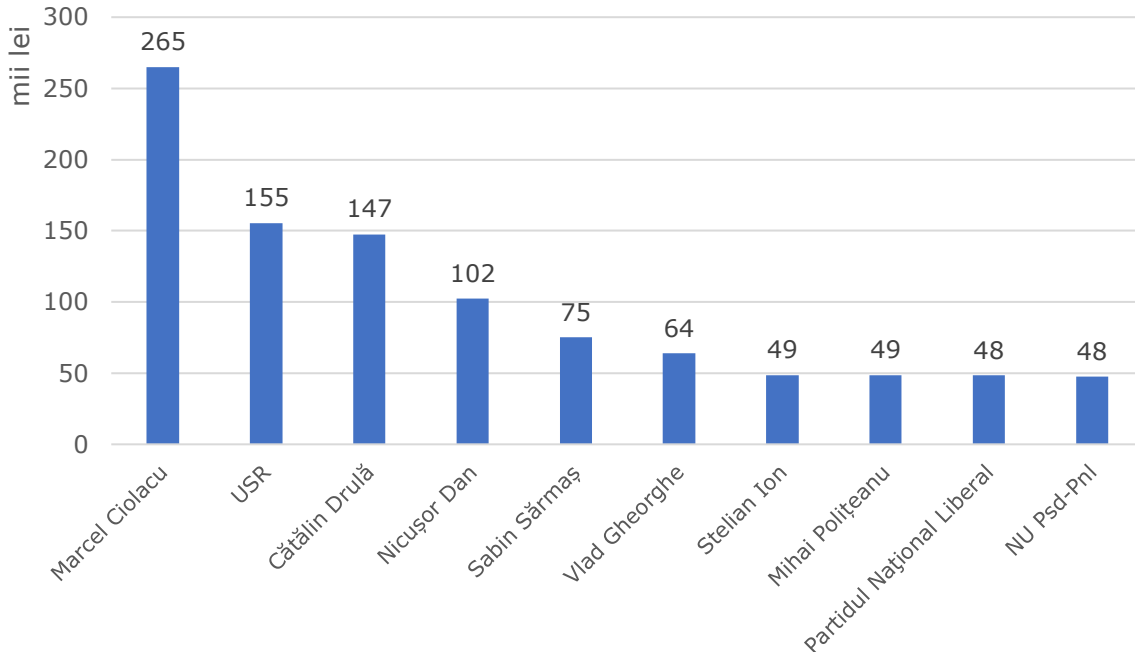

² Analiza acoperă perioada 25 decembrie 2023 – 24 martie 2024. Valoarea totală a cheltuielilor pentru reclame care sunt marcate ca social/electoral/politică este de 3,8 milioane de lei.

³ A se vedea statistici legate de 2023 la <https://www.banipartide.ro/publicitate-online>

Paginile care au plătit cel mai mult au fost în ordine cea a lui Marcel Ciolacu, urmată de paginile USR și Cătălin Drulă, iar apoi Nicușor Dan. De la PNL cel mai mult a plătit deputatul Sabin Sărmaș (exclus în martie din PNL). În top 10 apare și pagina lui Mihai Polițeanu, care și-a anunțat candidatura la Primăria Ploiești din partea partidului Mișcarea Noi, Ploieștenii! Pe locul 10 se numără campania NU PSD-PNL, care pare a fi legată de USR.⁴

Top 10 pagini politice

Cel mai populare pagini

Această secțiune se referă la paginile legate de un anumit partid politic. Pentru principalele partide am selectat primele 10 pagini ca valoare investită.

PSD

Pagina liderului PSD Marcel Ciolacu a alocat de departe cea mai mare sumă, peste 256.000 de lei. Ea e urmată de pagina președintelui interimar al Senatului, Alfred Simonis și de cea a lui Petru Bogdan Cojocaru, fost deputat și prefect, respectiv noul președinte al PSD Iași. Pagina oficială PSD se află pe locul patru.

Pagina	Cheltuieli (RON)	Nr anunțuri plătite
Marcel Ciolacu	265.044	325
Alfred Simonis	32.278	38
Cojocaru Petru Bogdan	30.287	75

⁴ Adresa de corespondență de pe site-ul www.nupsd pnl.com/ corespunde cu cea a sediului USR (Șos. Pavel D. Kiseleff nr. 55, Sector 1). NU PSD PNL este menționată ca organizație non-guvernamentală în politica de confidențialitate a paginii web.

Partidul Social Democrat	27.055	38
Marius Constantin Budăi	22.796	37
Mihai Alexandru Ghigiu	21.805	38
Bogdan Dumea	15.755	48
Bogdan Balaniscu	11.128	20
Gheorghe Şoldan	10.180	26
Florin Barbu	9.107	51

USR

Paginile oficiale USR și cea a președintelui Cătălin Drulă au cheltuit 155.000, respectiv 147.000 lei. Pe locul trei se află Stelian Ion, deputat și candidat la Primăria Constanța.

Pagina	Cheltuieli (RON)	Nr anunțuri plătite
USR	155.321	332
Cătălin Drulă	147.418	107
Stelian Ion	48.677	83
NU Psd-Pnl	47.659	46
USR Timiș	36.139	89
USR Cluj	15.675	297
USR Iași	13.714	127
Radu Mihaiu	12.176	13
Fără Penalii în Funcții Publice	8.452	4
Dominic Fritz	7.618	11

PNL

După cum am observat și în raportul anterior, pagina liderului partidului nu este neapărat cea care cheltuie cel mai mult. În primele trei luni din 2024 cei mai mulți bani s-au cheltuit de către Sabin Sărmaș, deputat și candidat la Primăria Cluj Napoca. Pe locul doi se află pagina oficială PNL. Pe locul trei se află Mihai Coteș, consilier local la Pitești, urmat de Ion Iordache, senator.

Pagina	Cheltuieli (RON)	Nr anunțuri plătite
Sabin Sărmaș⁵	75.018	151
Partidul Național Liberal	48.386	53
Mihai Coteș	44.142	63
Ion Iordache	42.463	382
Nicolae Ionel Ciucă	37.667	29

⁵ Sabin Sărmaș a fost exclus în luna martie din PNL Cluj. Acesta a anunțat că va candida independent la Primăria Cluj Napoca.

Costel Alexe	21.846	26
PNL Cluj	13.956	42
Siegfried Muresan	13.047	2
Ovidiu Cupșa	12.654	31
PNL IASI	12.646	26

AUR

Cei mai mulți bani au fost investiți în pagina candidatului AUR pentru Primăria București, Mihai Enache, și pentru pagina liderului partidului, George Simion. Am inclus în analiză și pagini care ar putea fi afiliate AUR judecând după conținut și după modul în care au fost înregistrate aceste pagini⁶ (vezi și secțiunea dedicată paginilor cu cele mai multe reclame).

Pagina	Cheltuieli (RON)	Nr anunțuri plătite
Mihai Enache	33.671	74
George Simion	24.660	23
60m.RO	21.721	737
Marian Vasile - candidat AUR, Primăria Craiova	14.866	24
Lulea Marius Dorin	14.049	87
Curierul Românesc	12.807	522
Criticii.RO	12.364	514
Guvernul AUR - Alianța pentru Unirea Românilor	12.208	63
Adrian Axinia	10.623	74
Oameni de AUR	9.153	28

Independenți

Pagina	Cheltuieli (RON)	Nr anunțuri plătite
Nicușor Dan	102.141	97
Vlad Gheorghe ⁷	63.710	46
Nicu Ștefănuță	24.308	25
Florin Gioga pentru Sinaia	7.365	37

⁶ <https://pressone.ro/reteaua-de-aur-partidul-plateste-facebook-pentru-a-si-amplifica-mesajele-sub-identitati-false/>, <https://misreport.substack.com/p/special-19-publicatii-independente>

⁷ Vlad Gheorghe și-a dat demisia din USR în luna februarie. L-am inclus în categoria independenți întrucât cea mai mare parte a cheltuielilor s-a realizat în luna martie.

Alexandru Găvozdea ⁸	6.615	12
---------------------------------	-------	----

Paginile cu cele mai multe reclame

Majoritatea paginilor care au promovat peste 200 de reclame au legătură cu AUR, dar nu sunt neapărat pagini ale membrilor sau partidului ca atare, ci par site-uri de știri. Conform rotld.ro, DGI MULTIMEDIA DESIGN S.R.L. a înregistrat unele dintre site-urile care sunt legate de paginile FB, și anume 60m.RO, curierulromanesc.ro, criticii.ro, political.ro sau gazetarii.ro. Firma, înregistrată într-o comună din județul Iași a colaborat în campania electorală cu AUR în 2020⁹, pentru campania online a partidului. De menționat că unele dintre articolele publicate se regăsesc cu aceleași titluri pe mai multe pagini web menționate mai jos (*vedeți exemplu*). Multe dintre aceste site-uri au date de contact și redacții minimale și puțin transparente.

Pagină	Partid cu care a fost identificată pagina	Suma cheltuită (lei)	Reclame
60m.RO	AUR	21.721	737
Curierul Românesc	AUR	12.807	522
Criticii.RO	AUR	12.364	514
Ion Iordache	PNL	42.463	382
PresaLiberă.ro	AUR	8.160	351
USR	USR	155.321	332
Marcel Ciolacu	PSD	265.044	325
Comentarii.RO	AUR	8.367	307
USR Cluj	USR	15.675	297
Political.RO	AUR	5.928	235
Presa Românească	AUR	5.814	232
5news.RO	AUR	7.311	222
Mihai Polițeanu	Mișcarea Noi, Ploieștenii	48.670	221
Patrioții.Info	AUR	5.774	218
PoliticalInsider.RO ¹⁰	AUR	5.847	214
Gazetarii.RO	AUR	5.733	197
Eurotrans Alapítvány	UDMR	7.405	186
Oancea Silviu	AUR	3.689	164
Anchetatorii.ro ¹¹	AUR	6.602	162

⁸ Candidat independent la Primăria Sibiu

⁹ <https://misreport.substack.com/p/special-19-publicatii-independente>

¹⁰ Este înregistrat de Unirea 1918 Media SRL, companie ce a fost deținută de unul dintre fondatorii AUR, Lulea Marius-Dorin și cedată în 2023 către Sorin Lulea.

¹¹ La contact figurează același număr de telefon ca pe political.ro și 4media.info.

Criticii.ro
<https://criticii.ro> > CRITICII

Alegerile Europarlamentare 2024: Suveraniștii calcă totul ...

Home/CRITICII/Alegerile Europarlamentare 2024: Suveraniștii calcă totul în picioare.
CRITICII. Alegerile Europarlamentare 2024: Suveraniștii calcă totul în ...

Evenimentul
<https://www.ziarulevenimentul.ro> > stiri > politica > alege...

Alegerile Europarlamentare 2024: Suveraniștii calcă totul ...

Alegerile Europarlamentare 2024: Suveraniștii calcă totul în picioare. 4. Dimensiune font: |
30-01-2024 01:21. Alegerile pentru Parlamentul European sunt ...

Evenimentul
<https://www.ziarulevenimentul.ro> > stiri > politica > alege...

Alegerile Europarlamentare 2024: Suveraniștii calcă totul în ...

... Alegerile Europarlamentare 2024: Suveraniștii calcă totul în picioare. 4 ... Alegerile
Europarlamentare 2024: Suveraniștii calcă totul în picioare. 01:21 ...

5news.ro
<https://5news.ro> > tag > george-simion-aur

Arhive George Simion AUR - 5news

Marcel Iordăchescuianuarie 29, 2024. 0 0. Alegerile Europarlamentare 2024: Suveraniștii
calcă totul în picioare. Recent; Popular; Comments.

curierulromanesc.ro
<https://curierulromanesc.ro> > author > adriana-cojocar

Cojocar Adriana, autor la Curierul Românesc

Alegerile Europarlamentare 2024: Suveraniștii calcă totul în picioare. Alegerile pentru
Parlamentul European sunt primul test electoral major din acest an și ne ...

Între cazurile analizate am identificat unele cu nume ce sugerează pagini comunitare sau site-uri de știri, dar care în practică fac reclamă politică. De exemplu, paginile Știri din Sectorul 1 și Pensionari din Sectorul 1 fac reclamă pentru Cristian Popescu Piedone.

 Stiri din Sectorul 1
Sponsored · Paid for by ion jalba

 "Borcanele lui Piedone: Ediția Limitată Nicușor Dan"

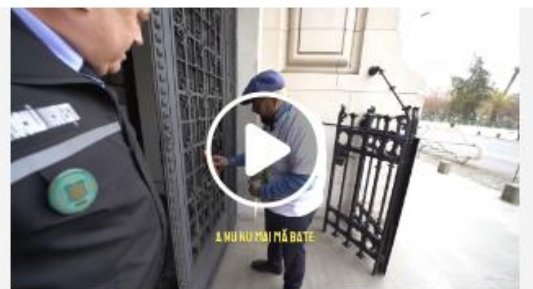
Cristian Popescu Piedone, inovatorul urban al Sectorului 5, a lansat "Borcanele lui Piedone: Ediția Limitată Nicușor Dan" , o colecție revoluționară de încălzire portabilă. Cu etichete purtând chipul lui Nicușor Dan, aceste...

 Pensionari Sectorul 1
Sponsored · Paid for by Lilian Mihai

 "Borcanele lui Piedone: Ediția Limitată Nicușor Dan"

Cristian Popescu Piedone, inovatorul urban al Sectorului 5, a lansat "Borcanele lui Piedone: Ediția Limitată Nicușor Dan" , o colecție revoluționară de încălzire portabilă. Cu etichete purtând chipul lui Nicușor Dan, aceste...

Campanii concertate

Un rezultat interesant al analizei este că am descoperit un număr de 42 de pagini care au promovat 127 de reclame în valoare de 20.000 lei în județul Neamț. Deși suma nu e mare, este interesant modul în care se transmit informații în formate foarte similare în mai multe localități din județul Neamț. Toate sunt promovate sub disclaimer-ul Newszone/News Zone și au denumiri precum Știri din Zona Roman, Târgu Neamț Împreună, Prieteni din Urecheni, Ești din Rediu daca, Info Piatra Neamț sau Anunțuri din Văleni (lista integrală de pagini în anexa 1). Toate susțin posibili candidați PNL, pe un template comun și multe din ele au postări negative la adresa PSD. Aceste pagini sunt înregistrate la începutul lui 2024. Acest tip de campanie concertată arată de fapt că alianțele PSD-PNL nu sunt atât de puternice la nivel local pe cât le prezintă liderii partidelor la centru. <https://newszone.ro/>, care apare la contactul disclaimer-ului, duce la o pagină web în engleză cu date de contact în Melbourne, Australia.

Impreuna pentru Borlesti
Sponsored • Paid for by Newszone

Când ești gospodar știi ce ai de făcut și treci la fapte!

Bogdan George Mutu este acel primar care nu are nevoie să fie împins de la spate, pentru că hărnicia și bunul simț sunt trăsături de caracter.

Mulțumim, domnule primar, că țineți la noi și vă pasă d...

Impreuna pentru Borlesti
Sponsored • Paid for by Newszone

Foarte tare! Echipa de la Borlesti e acum întreaga!
Bravo, baieti! E clar ca in echipa veti face treaba!

STIRI-NEAMT.RO
Viceprimarul comunei Borlești s-a alăturat PNL Neamț „Vreau să continui alături de echipa primarului Bogdan George Mutu!”
Viceprimarul comunei Borlești, Ionuț Lungu, s-a alăturat echipei PNL Neamț condusă de președintele George Lazăr. Ionuț Lungu a declarat că a luat această

Comunitate Grumăzești
Sponsored • Paid for by NewsZone

Și acum să vedem concluziile serialului despre Primăria „de familie”, condusă de Caracatiță Matasă.

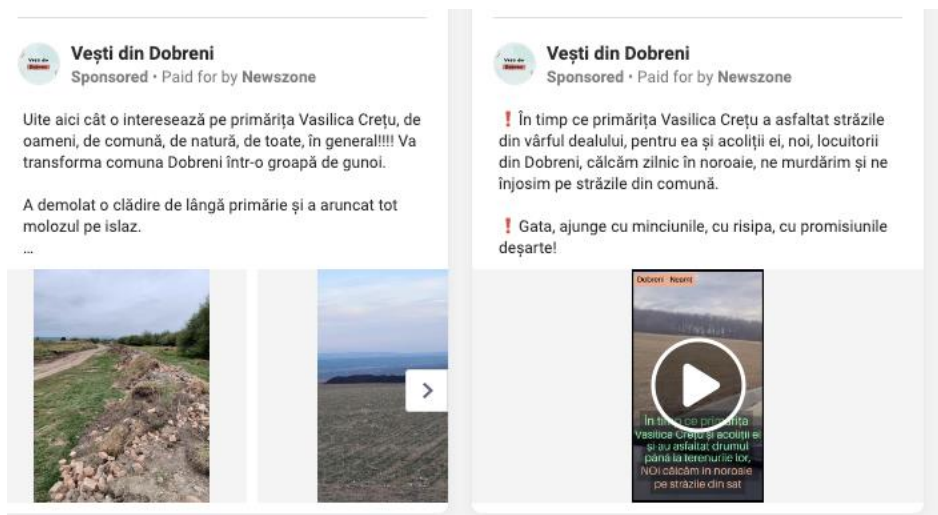
Dacă studiem procesele verbale ale ședințelor din Consiliul Local al comunei Grumăzești, observăm că acești consilieri aserviți, datorii morali familiei Matasă și controlați de către aceasta, nu au avut, în ultimul...

Brusturi împreună
Sponsored • Paid for by NewsZone

Situația drumurilor din comună este deplorabilă!
Primarul PSD Lozonschi a făcut lucrări de mântuială chiar și acolo unde a pus ceva asfalt se observă ușor că nu este la nivel, se folosește pietriș pentru a nivela - care la prima ploaie mai serioasă se duce iar multe drumuri sunt încă neasfaltate. Este evident că trebuie o schimbare în Brusturi. Așa nu se mai poate!

2. GOOGLE

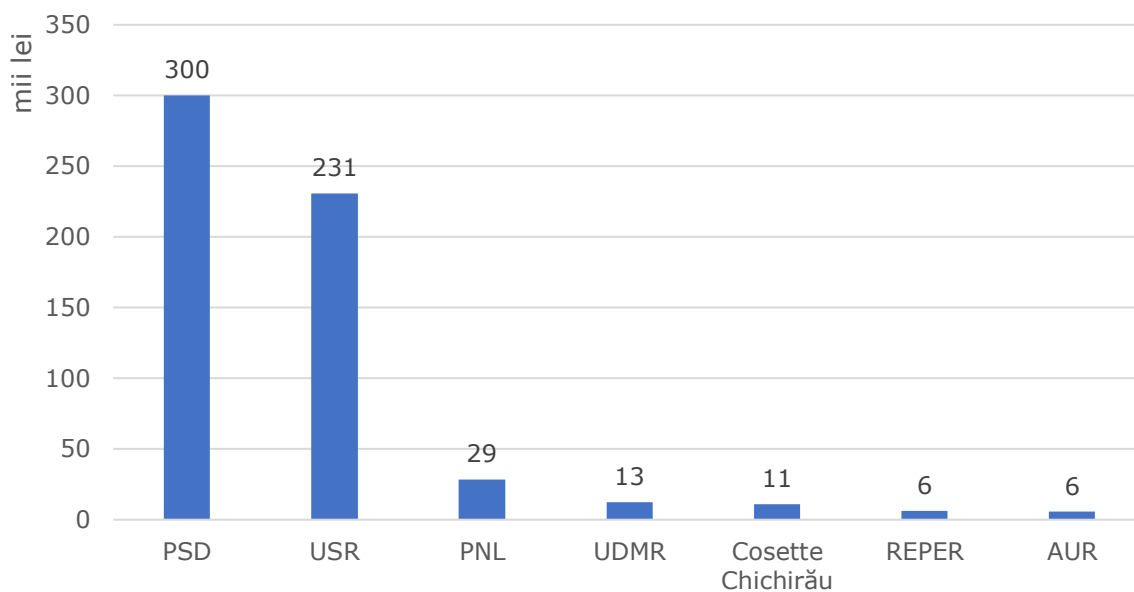
Partidele politice au cheltuit pe Google peste 600.000 lei¹². Jumătate din bani au fost cheltuiți de PSD, iar aproape 40% de USR. Restul partidelor au avut cheltuieli reduse. Cea mai mare parte din cheltuieli au fost legate de advertiseri care au promovat partidul ca atare, iar cazurile în care promotor este o persoană sunt mai puține. În unele cazuri, advertiser-ul e o companie. Am identificat cazuri de companii precum Amerisoft, care a făcut reclamă pentru diverse partide, inclusiv PMP, AUR sau USR.

Cheltuielile au scăzut comparativ cu perioada similară din 2023, când s-au înregistrat plăți de aproape 700.000 lei¹³. Cea mai mare scădere se observă la USR, de la 416.000 la 230.000 și la PNL, de la 147.000 la 28.000 lei. PSD a crescut în schimb, de la 48.000 la 300.000 lei.

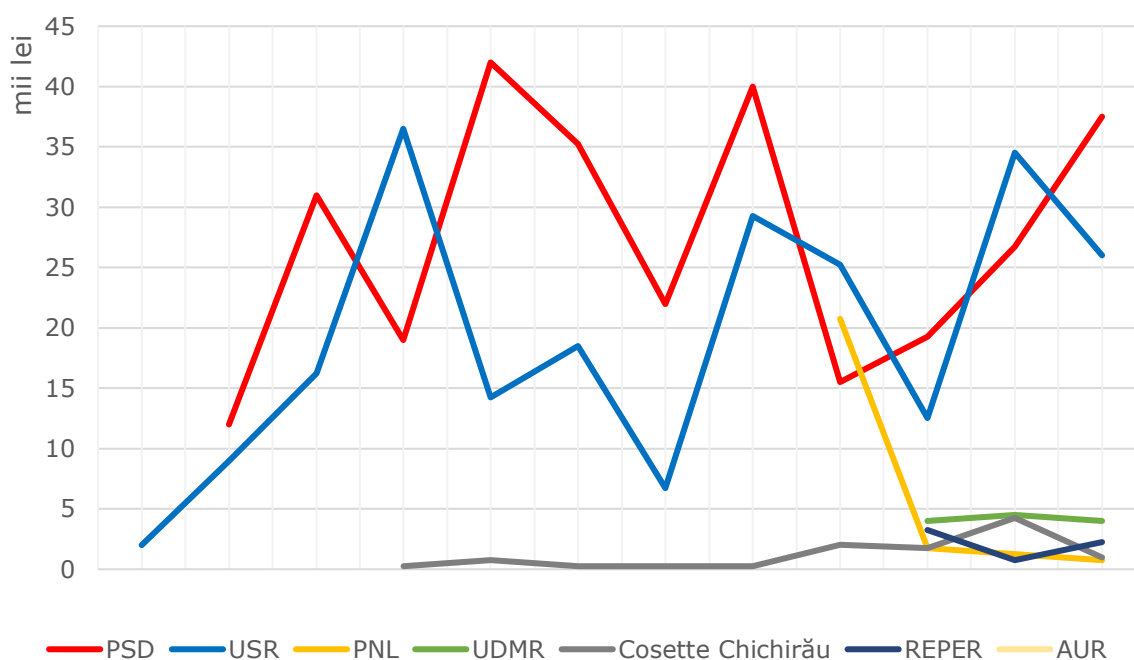
¹² Conform datelor descărcate pe 1 aprilie, ora 12. Valoarea poate crește ca urmare a actualizării rezultatelor reclamelor.

¹³ A se vedea analiza pe 2023 la <https://www.banipartide.ro/publicitate-online>

Cheltuieli publicitate politică prin Google

Cheltuieli Google / săptămână

Cheltuieli / advertiser

Advertiser	Partid asociat	Suma (lei)
PARTIDUL SOCIAL DEMOCRAT - P.S.D.	PSD	297.000
Partidul "Uniunea Salvați România"	USR	211.750
PARTIDUL NATIONAL LIBERAL	PNL	25.500

Uniunea Democrată Maghiară din România - UDMR	UDMR	12.500
Tooniest Studio S.R.L.	Cosette Chiricau	10.750
Partidul Reînnoim Proiectul European al României (REPER)	REPER	6.250
Partidul Alianța pentru Unirea Romanilor	AUR	5.750
Brian Cristian	USR	4.750
Partidul „Uniunea Salvati Romania”	USR	3.500
Miruta Radu-Dinel	USR	3.250
Ambrozie-Irineu Darău	USR	3.000
Partidul National Liberal Filiala Arges	PNL	3.000
Partidul Social Democrat filiala Prahova	PSD	2.250
AMERISOFT SRL	PMP, AUR	1.750
PARTIDUL UNIUNEA SALVAȚI ROMÂNIA - Filiala Cluj	USR	1.750
Vlad Gheorghe	INDEPENDENT	1.000
P.S.D. Organizatia Judeteana Bistrita-Nasaud	PSD	1.000
Deputat Oana Murariu	USR	500
UPGROW DIGITAL S.R.L.	USR	250
Viorel Băltărețu	USR	250

Metodologie

Analiza acoperă perioada 25 decembrie 2023 – 24 martie 2024 pentru Facebook și 1 ianuarie - 1 aprilie pentru Google. Datele utilizate sunt preluate din *Facebook Library Reports*, respectiv *Google Ads Transparency Center*. Partidul politic de care este legat o pagină/advertiser este introdus manual de EFOR, această informație nu se regăsește în baza de date – câteodată poate fi dedus din numele paginii sau din numele disclaimerului sau advertiserului.

Pentru Facebook, analiza nu include paginile care au cheltuit mai puțin de 200 de lei, iar cheltuielile sub 100 de lei (care nu sunt detaliate de FB) au fost echivalate cu o media de 50 de lei. În cazul publicațiilor a fost asociat un partid doar dacă este foarte clară apropierea. Pe lângă cheltuielile partidelor politice sau ale paginilor unor politicieni care sunt membri sau promovează partide politice, reclamele mai sunt promovate de instituții publice, publicații online, ONG-uri, companii etc. – acestea nu au fost incluse în analiza de mai jos decât în măsura în care asocierea lor cu un partid este foarte evidentă. În cazul unor politicieni este posibil să nu fi

reflectat exact valoarea cheltuită pentru un partid asociat, întrucât au migrat în perioada analizată.

Pentru analiza Google am folosit doar advertiserii care au promovat un partid înregistrat în România și am exclus partidele europene sau alți advertiseri care nu erau direct legați.

Sumele sunt aproximative întrucât analiza nu include absolut toate paginile. Cu toate acestea, considerăm că reflectă realist cheltuielile partidelor politice.

ANEXA 1 – PAGINI PROMOVATE SUB DISCLAIMER-ELE NEWSZONE SAU NEWS ZONE

Pagina	Cheltuială	Număr de anunțuri
Stiri din Zona Roman	1.770	12
Târgu Neamț Împreună	3.050	10
Roman cu bune si rele	1.180	9
Comunitate Grumăzești	529	8
Vești din Crăcăoani	669	6
Ești din Vânători Neamț	1.046	6
Mesagerul de Roman	1.112	6
Vești din Dobreni	491	5
Ești din Petricani	417	4
Bicaz împreună	1.047	4
News Piatra Neamt	1.045	4
Brusturi împreună	487	4
Impreuna pentru Borlesti	574	3
TNN - Târgu Neamț News	320	3
Prieteni din Urecheni	319	3
Roman Azi și Mâine	435	3
Informații în Neamț	397	2
Ești din Gârcina	50	2
La noi in Bargauani	400	2

Cheltuielile partidelor în social media (ianuarie-martie 2024)

Info Târgu Neamț	150	2
Știri Târgu Neamț	293	2
Săbăoani - Neamț	600	2
Pentru Răucești	350	2
Sagna noastră	300	2
La noi în Ion Creangă	391	2
Știri din Valea Muntelui	150	2
Monitorul de Piatra Neamt	500	2
Comunitate Țibucani	300	1
Vești din Borca	50	1
Pentru Boghicea	50	1
Esti din Rediu daca	50	1
Pentru Tarcău	50	1
Ești din Valea Muntelui	148	1
Botești Altfel	50	1
Roznovul Nostru	300	1
Pentru Pipirig	50	1
Comunitatea Români	50	1
Info Piatra Neamt	50	1
HANGU Altfel	200	1
Vești din Păstrăveni	50	1
Anunțuri din Văleni	150	1
Monitorul de Roznov	300	1
Total	19.920 lei	127